

prof. dr hab. Konstanty Adam Wojtaszczyk
Katedra Prawa i Instytucji Unii Europejskiej
Wydział Nauk Politycznych i Studiów Międzynarodowych
Uniwersytet Warszawski

Warszawa, dnia 31.05.2024 r.

**Recenzja pracy doktorskiej mgr Magdaleny Beroud
na temat : „Polityczne, gospodarcze i techniczne aspekty przeobrażeń sektora gazu
zimnego w Polsce po przełomie 1989 roku”, stron 211.
Promotor dr hab. Robert Kłaczyński, prof. UKEN**

Przedmiotowa rozprawa doktorska jest istotnym i interesującym przedsięwzięciem badawczym z kilku przyczyn:

- dotyka aktualnego problemu sektora energetycznego w Polsce,
- uwzględnia wieloaspektowość poruszanej problematyki, pozwalając na kompleksowe ujęcia i na formułowanie mogących mieć znaczenie konkluzji,
- analizowane są różne poziomy funkcjonowania aspektów poruszanych w pracy, ich wymiar europejski, krajowy, regionalny i lokalny,
- w konsekwencji powyższych ustaleń wybranie politologicznego podejścia i rozpatrywanie poruszanych problemów z perspektywy przede wszystkim nauki o polityce i administracji przy równoczesnym skorzystaniu z interdyscyplinarności poprzez uwzględnienie perspektyw nauki o stosunkach międzynarodowych, nauk ekonomicznych, nauk o bezpieczeństwie a także nauk technicznych. Na marginesie podkreślanych w tym miejscu walorów można by postulować o szersze uwzględnienie aspektów społecznych.

Powyższe stwierdzenia nie oznaczają zupełnego braku zastrzeżeń, pytań i uwag negatywnych. Dotyczą one zarówno kwestii proceduralnych jak i merytorycznych.

Z punktu widzenia proceduralnego najważniejsze pytania dotyczą następujących kwestii:

- nie ma pełnej jasności co do używania zastępczego czy równoległego pojęć hipoteza i teza (str. 12,13,14 pracy) a ma to istotne znaczenie do stawianych problemów i ich rozwiązywania,
- na tle lektury pkt. 1.2 (str. 29-38 pracy) polityka bezpieczeństwa energetycznego definicje, modele, polityczne założenia oraz kryteria, założenia i koncepcje należy stwierdzić, że

czytelnik z jednej strony otrzymuje duży potencjał informacji. Dobrze byłoby jednak, aby doktorantka dookreśliła w sposób autorski i przyjęła spójną definicję polityki bezpieczeństwa energetycznego, a przy tym równocześnie odniosła to pojęcie do polityki energetycznej i uzasadniła znaczenie tych pojęć dla tematu rozprawy,

- przy omawianiu perspektywy dywersyfikacji polskiego sektora gazu ziemnego pkt 3.3 rozprawy należało szerzej ująć czynnik unijny i możliwe w tym zakresie rozwiązania odwołujące się do dyskusji na polskiej scenie politycznej,

- należałoby się zastanowić czy zawarte w tytule rozdziału IV możliwości i ograniczenia są pojęciami rozłącznymi,

- już we wstępie warto by zasygnalizować obok wymienionych przez doktorantkę metod badawczych także wynikające z triady metodologicznej: teorie i metody badawcze,

- korzystnym byłoby umieszczenie we wstępie obok zakresu czasowego również zakres przedmiotowy z ukazaniem hierarchii i znaczenia jego części składowych,

Merytoryczne zastrzeżenia związane są z następującymi pytaniami:

- czy doktorantka rozróżnia czy utożsamia ze sobą użyte w tytule pracy aspekty gospodarcze od mogących mieć zastosowanie aspektów ekonomicznych?

- na ile uzależnienie po zmianie ustrojowej od polityki ZSRR (str. 18 pracy) było nadal zdeterminowane polityką energetyczną Federacji Rosyjskiej, przyjmowanymi tam strategiami i procesami decyzyjnymi?

- w zakończeniu pracy zbyt mało uwagi poświęcono krytycznej analizie dotychczasowych przedsięwzięć.

Powyższe uwagi krytyczne nie stanowią zasadniczych zarzutów. Należy ponadto podkreślić inne aspekty realizacji pracy stanowiące obok uwag wstępnych o jej wartości:

- poprawna struktura pracy z klasycznym podejściem uwzględniającym: wstęp, 5 rozdziałów i zakończenie,

- wykorzystanie zakończenia dla przedstawienia wniosków i efektów weryfikacji hipotezy. Istotne też są występujące tam elementy wnioskowania de lege ferenda.

- obok opisów w pracy znajdują się analizy i cząstkowe syntezy, które przekonują o zgromadzonej przez doktorantkę wiedzy i dość swobodnym poruszaniu się w przedmiotowej problematyce,

- pozytywna ocena dotyczy też zawartych w pracy materiałów poglądowych. Mapy, rysunki, tabele odtwarzane lub opracowywane we własnym zakresie są zwykle podstawą do

komentarzy, analiz lub stanowią element podsumowania, dywagacji wokół rozpatrywanego problemu,

- doktorantka odwołuje się w pracy do bogatych i zróżnicowanych źródeł: materiałów i dokumentów, monografii i artykułów oraz źródeł internetowych pochodzących z różnych okresów zakresu czasowego omawianych problemów. Wątpliwości może tylko budzić sposób uporządkowania bibliografii (źródeł), a zwłaszcza połączenie w jednym punkcie monografii i czasopism.

Na uwagę zasługuje dodatkowy dorobek publikacyjny doktorantki obejmujący zarówno prace zwarte jak i artykuły. Jego zakres wykracza znacznie ponad wymogi stawiane doktorantom. Ważne jest też, że większość z przedmiotowych publikacji jest potwierdzeniem systematycznego rozwoju umiejętności i kompetencji doktorantki w zakresie omawianej problematyki i jej otoczenia.

W związku z powyższym oceniam pozytywnie dorobek doktorantki i opowiadam się za dopuszczeniem Jej do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Prof. dr hab. Konstanty Adam Wojtaszczyk